

**IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I
UTROŠKU SREDSTAVA U 2013. GODINI**

SADRŽAJ

I. UVODNE NAPOMENE.....	2
II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ	2
III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	4
IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2013. GODINI – STATISTIČKI POKAZATELJI....	5
1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u 2013. godini	5
2. Vrste pravne pomoći	7
3. Postupci u kojima se odobrava pravna pomoć.....	9
4. Korisnici pravne pomoći	
a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu.....	10
b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu	10
5. Pružatelji pravne pomoći.....	10
6. Financiranje	10
6.1. Pružatelji primarne pravne pomoći.....	10
6.2. Naknada – odvjetnici.....	12
V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA.....	12
VI. OCJENA STANJA	13
SAŽETAK.....	13

Prilozi:

- 1. Usporedni prikaz korištenja besplatne pravne pomoći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje uz tematsku kartu broja postupaka po županijama**
- 2. Godišnje praćenje pravne pomoći prema vrstama pravne pomoći - tabelarni prikaz**
- 3. Godišnje praćenje pravne pomoći prema vrstama postupaka - tabelarni prikaz**
- 4. Evidencija korisnika prema prebivalištu ili boravištu – tabelarni prikaz**
- 5. Evidencija korisnika prema državljanstvu i spolu - tabelarni prikaz**

UVODNE NAPOMENE

U Republici Hrvatskoj institut besplatne pravne pomoći uređen je Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/2013) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, međutim Izvješće sadrži odredbe i primjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008, 44/2011 i 81/2011) čije su se odredbe primjenjivale tijekom 2013. godine.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008, 44/2011 i 81/2011, u daljnjem tekstu: ZBPP), određuje sveobuhvatan sustav pružanja besplatne pravne pomoći i omogućavanja osobama slabijeg imovnog stanja pristup sudu i drugim tijelima kada rješavaju njihova prava i obveze.

Provedbu ZBPP-a prati Ministarstvo pravosuđa, koje je dužno Vladi Republike Hrvatske podnositi godišnje Izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošenim sredstvima (u daljnjem tekstu: Izvješće).

U Izvješću su navedeni podaci iz računalnog programa za besplatnu pravnu pomoć – informatičkog sustava Ministarstva pravosuđa, koji omogućava u realnom vremenu pretraživanje podnesenih zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć, broj odobrenih zahtjeva, broj izdanih rješenja te podataka o obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć za cijelo područje Republike Hrvatske kao i za područje teritorijalne nadležnosti pojedinog ureda državne uprave.

Ovo Izvješće sadrži i podatke koje su, sukladno odredbama članka 66. i 67. ZBPP-a dostavile ovlaštene udruge i visoka učilišta koja izvode sveučilišne studije u znanstvenom području prava putem pravnih klinika o broju i vrsti predmeta u kojima je pružena pravna pomoć u prethodnoj godini, trajanju pojedinih postupaka te o broju predmeta u tijeku.

Također, u Izvješću su sadržani i podaci o provedenim aktivnostima Ministarstva pravosuđa u 2013. godini, kao i podaci o planovima i aktivnostima usmjerenim na jačanje sustava pravne pomoći u Republici Hrvatskoj kao instrumenta zaštite prava na pristup sudu i mehanizma koji doprinosi većoj učinkovitosti pravosuđa u cjelini.

II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakonodavni okvir čine:

- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008, 44/2011 i 81/2011);
- Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći za 2012. godinu (Narodne novine, broj 79/2012);
- Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći za 2013. godinu (Narodne novine, broj 36/2013);
- Pravilnik o kriterijima za vrednovanje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih klinika te o načinu izvještavanja o izvršenju projekata (Narodne novine, broj 148/2011);
- Pravilnik o obrascu zahtjeva za odobravanje korištenja besplatne pravne pomoći, obrascu uputnice i evidenciji izdanih uputnica (Narodne novine, br. 13/2009 i 13/2010);

- Pravilnik o načinu vođenja registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći (Narodne novine, broj 93/2008).

Pravna pomoć ostvaruje se kao primarna pravna pomoć, sekundarna pravna pomoć, oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka. Odredba članka 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 81/2011) kojom su kao vrste pravne pomoći uvedene oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka stupila je na snagu 1. siječnja 2013. godine.

Primarna pravna pomoć obuhvaća: pravni savjet, sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima i pravnu pomoć u mirnom izvansudskom rješavanju sporova.

Sekundarna pravna pomoć obuhvaća: pravni savjet, sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima, zastupanje u sudskim postupcima, pravnu pomoć u mirnom rješenju spora.

Sukladno ZBPP-u ovlaštene pružatelji pravne pomoći su: odvjetnici, ovlaštene udruge, visoka učilišta koja izvode sveučilišne studije u znanstvenom području prava putem pravnih klinika, i od 1. siječnja 2013. godine uredi državne uprave u županiji i Ured Grada Zagreba.

Odvjetnici pružaju primarnu i sekundarnu pravnu pomoć.

Odvjetnik ne smije odbiti pružiti pravnu pomoć, osim u slučajevima propisanim odredbom članka 10. stavak 3. ZBPP-a. U slučaju kad odvjetnik odbije pružiti pravnu pomoć, korisnik pravne pomoći može o tome pisanim putem obavijestiti Ministarstvo pravosuđa koje o tome bez odgode obavijestiti Hrvatsku odvjetničku komoru kako bi se utvrdila opravdanost navedenog odbijanja. Neosnovano odbijanje pružanja pravne pomoći u smislu ZBPP-a smatra se nesavjesnim pružanjem pravne pomoći. Radi olakšanja izbora pružatelja pravne pomoći iz redova odvjetnika Hrvatska odvjetnička komora sastavlja popis odvjetnika po županijama koji su posebno zainteresirani za sudjelovanje u sustavu pravne pomoći. Popis odvjetnika za pojedinu županiju prilaže se uz rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći, kako bi se izbjeglo "lutanje" korisnika u potrazi za odvjetnikom koji će pružiti odobrenu pravnu pomoć.

Ovlaštene udruge u skladu s uvjetima i na način propisan ZBPP-om pružaju primarnu pravnu pomoć.

Ovlaštene udruge ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć donositelju rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći. Ovlaštenost za pružanje pravne pomoći udruga stječe upisom u Registar udruga koje pružaju pravnu pomoć koji vodi Ministarstvo pravosuđa. Udruga se upisuje u registar kada pruži dokaze da je osigurala pružanje pravne pomoći od strane osobe koja ima diplomski studij prava, ima položen državni stručni ili pravosudni ispit i najmanje dvije godine radnog staža u struci, odnosno znanstveno zvanje te kada pruži dokaze o uplati osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu stranci pružanjem pravne pomoći u visini od 50% osiguranja propisanog Zakonom o odvjetništvu (Narodne novine, br. 9/94, 117/2008, 50/2009, 75/2009 i 18/2011). Ovlaštene udruge mogu pružati pravnu pomoć i osobama koje nisu korisnici pravne pomoći prema odredbama ZBPP-a, ali izvan sredstava odobrenih na temelju projekta i bez prava na naknadu. U slučaju postupanja protivno odredbama ZBPP-a ovlaštena udruga će se izbrisati iz Registra udruga koje pružaju pravnu pomoć. Protiv rješenja o brisanju udruge ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

Pravne klinike. Što se tiče pravnih klinika kao ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, sam ZBPP zadržao se na otvaranju mogućnosti djelovanja pravnih klinika te propisivanja oblika i načina pružanja pravne pomoći, ne zadirući pri tom u autonomiju sveučilišta, kao i mogućnost financiranja rada istih iz različitih izvora. Pravne klinike predstavljaju način pružanja pravne pomoći, povezivanjem studija prava i davanjem pravnih savjeta građanima. Krajnji cilj i smisao pravnih klinika je zapravo omogućavanje studentima da kroz praktičan rad i stručni nadzor steknu potrebno iskustvo i osposobe se za praktičnu primjenu prava. Za sada u Republici Hrvatskoj djeluju dvije pravne klinike na pravnim fakultetima u Splitu i Zagrebu.

III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Osnovni institucionalni okvir sustava besplatne pravne pomoći čini dvadeset ureda državne uprave u županijama i petnaest ispostava te Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba, u okviru kojeg je osnovan Sektor za besplatnu pravnu pomoć.

Uredi državne uprave i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba su prvostupanjska javnopravna tijela koja odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje pravne pomoći, koji se podnose na propisanom obrascu uz koji se prilaže pisana izričita suglasnost podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o imovini i dohotku sukladno odredbama ZBPP-a.

O zahtjevu za odobravanjem pravne pomoći nadležna tijela odlučuju u roku od petnaest dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. U postupku odobravanja pravne pomoći podnositelju zahtjeva koji ispunjava zakonske uvjete za ostvarivanje prava na pravnu pomoć nadležno tijelo donosi rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći uz naznaku vrste i opsega pravne pomoći, odnosno ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobravanje prava na pravnu pomoć donosi rješenje kojim se zahtjev odbija ili djelomično odbija. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbija podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu Ministarstvu pravosuđa. Protiv rješenja Ministarstva kojim se žalba odbija, može se pokrenuti upravni spor.

Ministarstvo pravosuđa je stručni nositelj zakonodavnog okvira sustava besplatne pravne pomoći. Ministarstvo pravosuđa prati provedbu ZBPP-a, obavlja stručne i upravne poslove vezane za provedbu ZBPP-a, rješava u drugom stupnju po žalbama protiv rješenja prvostupanjskih tijela, obavlja upravni nadzor u provedbi ZBPP-a, iznimno obavlja i stručni nadzor nad radom udruga te je odgovorno za funkcioniranje sustava besplatne pravne pomoći u cjelini.

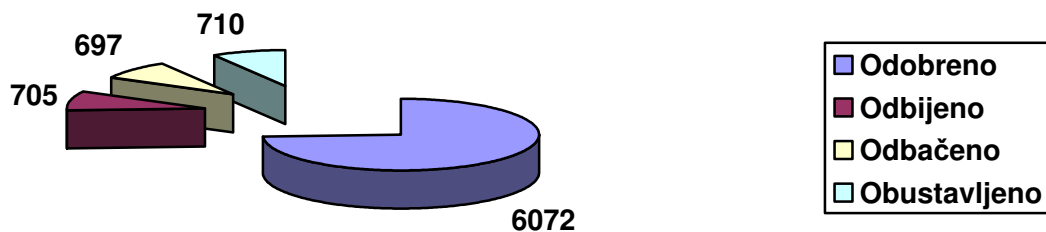
Povjerenstvo za pravnu pomoć savjetodavno je tijelo Ministarstva pravosuđa osnovano radi praćenja sustava pravne pomoći. U okviru djelokruga propisanoga ZBPP-om Povjerenstvo prati i analizira stanje u odobravanju i korištenju pravne pomoći, daje mišljenje na projekte te daje prijedloge i mišljenja za unaprjeđivanje sustava pravne pomoći. Povjerenstvo ima sedam članova iz redova predstavnika nadležnih ministarstava, ovlaštenih udruga, sindikata, akademske zajednice i Hrvatske odvjetničke komore.

IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2013. GODINI - STATISTIČKI POKAZATELJI

U razdoblju od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2013. godine u Republici Hrvatskoj podneseno je ukupno 8184 zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć. Odobreno je 6072 zahtjeva, odbijeno njih 705, odbačeno 697, a u 710 slučajeva postupak povodom zahtjeva je obustavljen.

1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u 2013. - općenito

Grafikon 1.

Kako bi se što bolje stekao uvid u ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u nastavku se iznose podaci za svaki pojedini ured državne uprave za razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2013. godine.

1. Bjelovarsko-bilogorska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je ukupno 317 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 245 zahtjeva je usvojeno, 72 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno.

U istom razdoblju obračunato je i isplaćeno ukupno 37.067,50 kuna.

2. Brodsko-posavska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je ukupno 200 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 191 zahtjeva je usvojeno, 19 zahtjeva su odbijena ili odbačena.

U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 63.699 kuna.

3. Dubrovačko-neretvanska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 109 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći.

100 zahtjeva je usvojeno, 9 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno.

U istom razdoblju obračunato je i isplaćeno ukupno 10.050,00 kuna.

4. Istarska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 324 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći.

241 zahtjeva je usvojeno, 83 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno.

U istom razdoblju obračunati i isplaćeno je 10.555,00 kuna.

5. Karlovačka županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 714 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 504 zahtjeva su usvojena, 210 zahtjeva su odbijena ili odbačena. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 65.312,50 kuna.

6. Koprivničko-križevačka županija

U izvještajnom razdoblju podnesen je 243 zahtjev za odobravanje pravne pomoći. 198 zahtjev je usvojen, 45 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 38.025,00 kuna.

7. Krapinsko-zagorska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 328 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 282 zahtjeva je usvojeno, 46 zahtjeva su odbijena ili odbačena. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 22.677,00 kuna.

8. Ličko-senjska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 90 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 90 zahtjeva je i odobreno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 10.978,50 kuna.

9. Međimurska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 431 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 376 zahtjev je usvojen, 55 ih je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 66.835,00 kuna.

10. Osječko-baranjska županija

U navedenom razdoblju podneseno je 701 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 414 zahtjeva je usvojeno, 287 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 85.885,00 kuna.

11. Požeško-slavonska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 292 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 196 zahtjeva je usvojeno, 96 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 34.590,00 kuna.

12. Primorsko-goranska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 367 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 142 zahtjeva je usvojeno, 225 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 88.320,00 kuna.

13. Sisačko-moslavačka županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 760 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 622 zahtjeva je usvojeno, 138 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 78.200,00 kuna.

14. Splitsko-dalmatinska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 275 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 177 zahtjeva je usvojeno, 46 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 47.752,00 kuna.

15. Šibensko-kninska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 182 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 164 zahtjeva je usvojeno, 18 zahtjeva je odbijen ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 35.075,00 kuna.

16. Varaždinska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 218 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 146 zahtjeva je usvojeno, 114 zahtjev je odbijen ili odbačen. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 50.230,00 kuna.

17. Virovitičko-podravska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 200 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 131 zahtjeva su usvojena, 69 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 58.840,00 kuna.

18. Vukovarsko-srijemska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 407 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 345 zahtjev je usvojen, a njih 62 odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 108.732,50 kuna.

19. Zadarska županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 269 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 253 zahtjeva je usvojeno, 16 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 18.950,00 kuna.

20. Zagrebačka županija

U izvještajnom razdoblju podneseno je 689 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 554 zahtjeva je usvojeno, 135 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 15.350,00 kuna.

21. Grad Zagreb

U navedenom razdoblju podneseno je 1068 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 701 zahtjeva je usvojeno, 367 zahtjeva je odbijeno ili odbačeno. U istom razdoblju obračunato i isplaćeno je 82.307,50 kuna.

Radi usporedbe u prilogu se prilaže Tabelarni prikaz korištenja besplatne pravne pomoći, uz usporedni prikaz u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (1.1.2012. do 31.12.2012.)

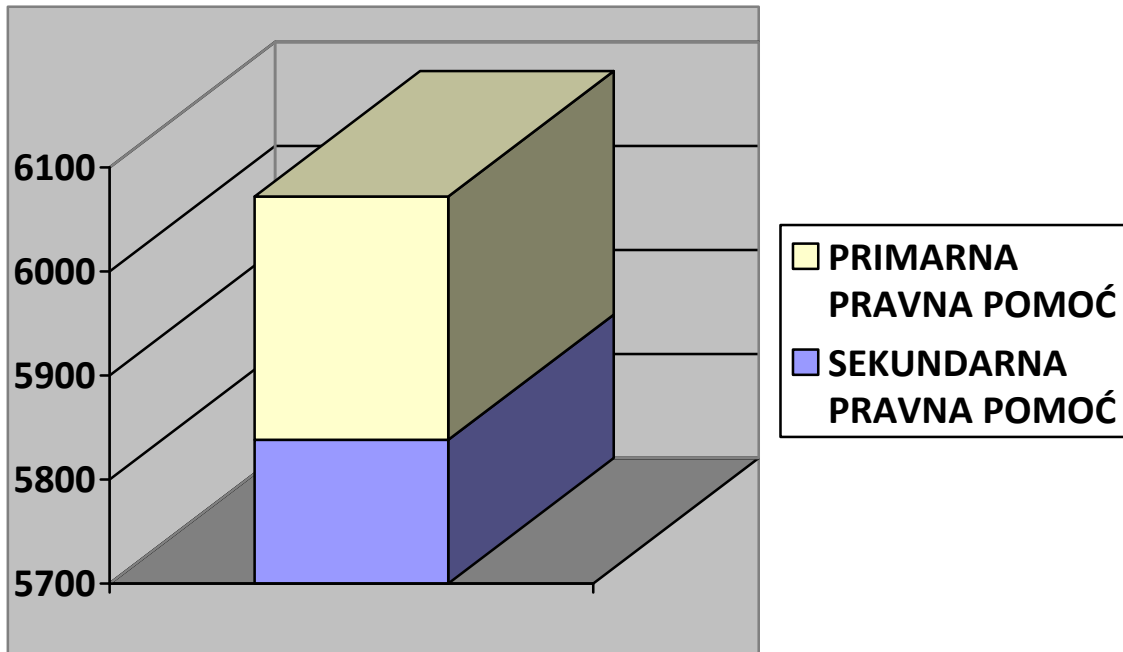
U izvještajnom razdoblju primarna pravna pomoć odobrena je u 234 slučaja, a sekundarna pravna pomoć u 5838 slučaja od ukupno 6072 odobrena zahtjeva.

2. Vrste pravne pomoći

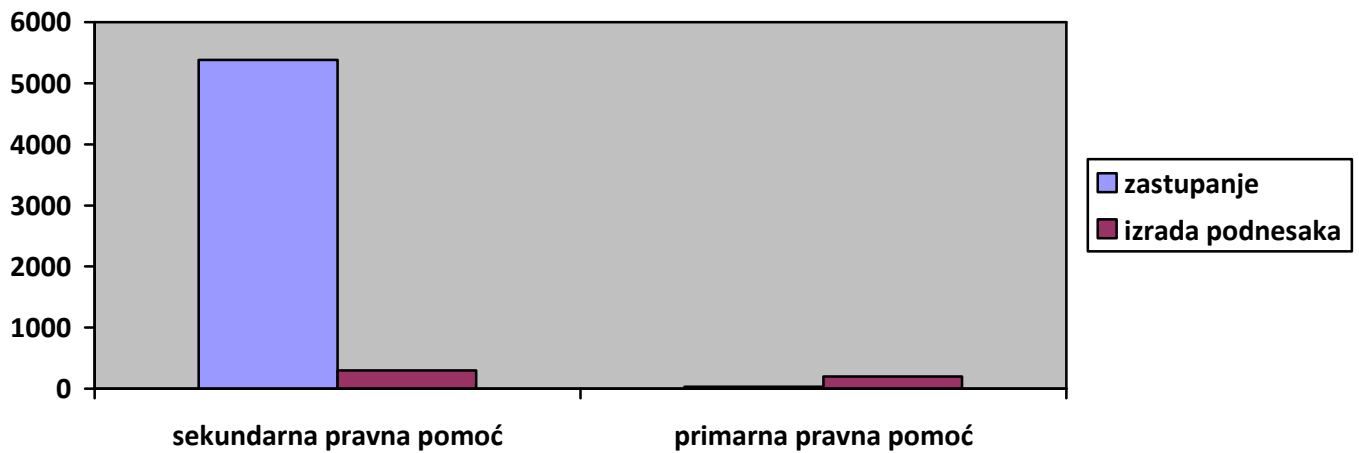
U odnosu na primarnu pravnu pomoć, ona se u odnosu na ukupno iskazan broj odobrene primarne pravne pomoći češće odobravala za sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima: u 200 slučajeva, dok se u odnosu na zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima takva pravna pomoć odobrila u 34 slučajeva.

U odnosu na ukupno odobrenu sekundarnu pravnu pomoć korisnicima je najčešće odobravana pravna pomoć radi zastupanja pred sudom: u 5538 slučajeva, te sastavljanje podnesaka pred sudom u 300 slučajeva.

Grafikon 2.
Vrste pravne pomoći

Grafikon 3.

3. Postupci u kojima se odobrava pravna pomoć

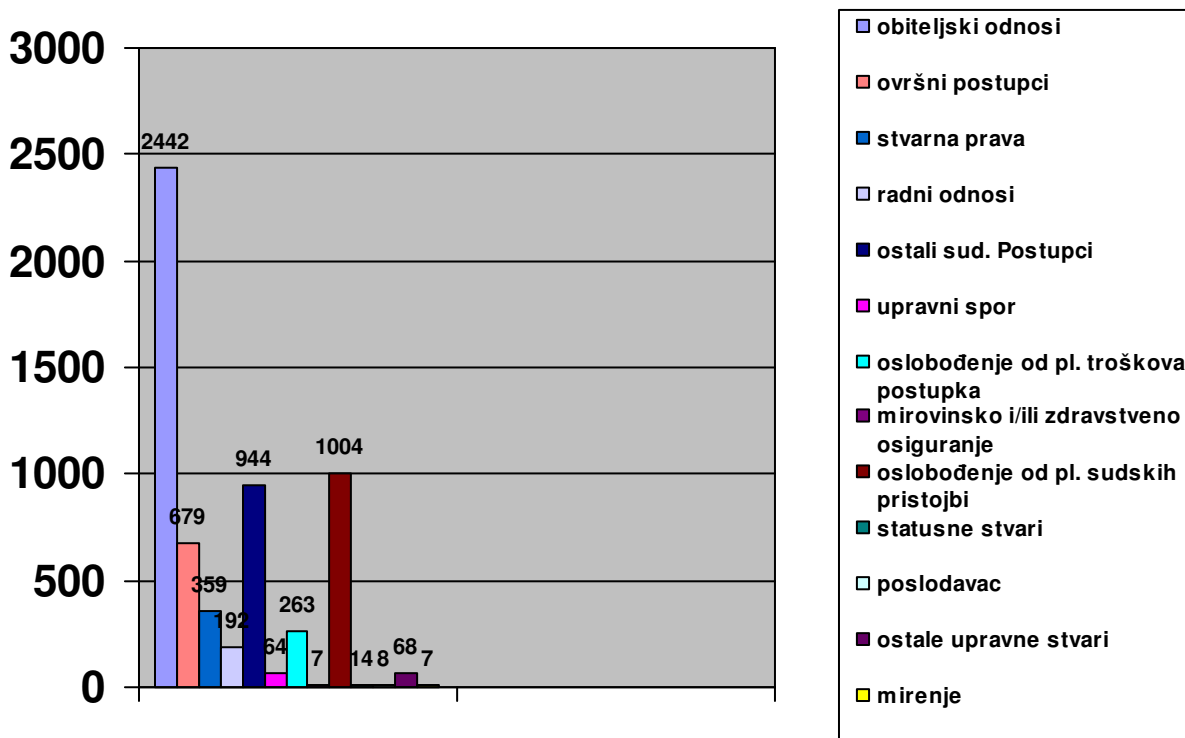
U 2013. godini pravna pomoć najčešće se odobravala u obiteljskopравnim postupcima u 2442 postupaka. Sljedeći po učestalosti su oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi kojih je u protekloj godini bilo 1004, na trećem mjestu su ovršni postupci i postupci osiguranja kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranju tražbine koja proizlazi iz postupaka za koje se prema odredbama ZBPP-a može odobriti pravna pomoć kojih je bilo 679. U postupcima u svezi sa stvarnim pravima (osim zemljišnoknjižnih postupaka) pravna pomoć je u promatranom razdoblju odobrena u 359 slučajeva. Pravna pomoć je odobrena u postupcima iz radnih odnosa u 200 postupaka, dok se 944 postupka odnosi na ostale sudske postupke. Oslobođeno od plaćanja troškova sudskog postupka je 263 slučaja.

U upravnim postupcima vezanim za utvrđivanjem prava i obveza iz mirovinskog i/ili zdravstvenog osiguranja pravna pomoć je odobrena u 92 slučajeva, zatim u upravnim postupcima koji se vode zbog statusnih stvari u 14 slučajeva. U postupcima pred poslodavcem pravna pomoć odobrena u 8 slučajeva. Na ostale upravne stvari odnosi se 68 slučajeva. U postupcima mirenja i/ili mirnog izvansudskog rješenja spora pravna pomoć odobrena je u 7 slučajeva.

U izvještajnom razdoblju Ministarstvo pravosuđa zaprimilo je sveukupno 178 žalbi protiv rješenja prvostupanijskih tijela, od čega su sve pristigle žalbe i riješene.

Grafikon 4.

Vrste postupaka u kojima je odobrena pravna pomoć u 2013.

4. Korisnici pravne pomoći

a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu

Sukladno odredbi članka 7. ZBPP-a korisnici pravne pomoći mogu pored hrvatskih državljana biti i stranci na privremenom ili stalnom boravku pod uvjetom uzajamnosti, azilanti, tražitelji azila ako im zaštita nije osigurana posebnim propisom, stranci pod supsidijarnom i stranci pod privremenom zaštitom. Također korisnici su i djeca stranci koja su u Republici Hrvatskoj zatečena bez pratnje roditelja ili zakonskog zastupnika, a od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći iz 2011. godine i stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku koji su u postupku donošenja rješenja o protjerivanju te u postupku donošenja rješenja o napuštanju Republike Hrvatske.

U izvještajnom razdoblju, najviše korisnika besplatne pravne pomoći bili su hrvatski državljani, njih 5972. Od stranaca, besplatna pravna pomoć najčešće se odobravala državljanima Bosne i Hercegovine (20), zatim Republike Srbije (1), Poljske (1), Gabona (1), Kosova (1) i Rusije (1), te osobama čije je državljanstvo nepoznato (75).

b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu

Besplatnu pravnu pomoć najčešće su koristili građani s prebivalištem/boravištem u Gradu Zagrebu (664). Na drugom su mjestu građani Sisačko-moslavačke županije (579), na trećem mjestu su građani Karlovačke županije (601), zatim građani Zagrebačke županije (574), Osječko – baranjske županije (465). Detaljniji prikaz korisnika pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu daje se u prilogu.

5. Pružatelji pravne pomoći

U 2013. godini zahtjev za upis u registar udruga koje pružaju pravnu pomoć podnijele su dvije udruge: Centar za mirovne studije i Udruga diskriminiranih i nezadovoljnih građana Republike Hrvatske.

U Registru udruga koje vodi Ministarstvo pravosuđa do 31. prosinca 2013. godine ukupno je upisano 37 udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći.

6. Financiranje

Sredstva za organiziranje sustava i pružanje pravne pomoći na temelju rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Ministar pravosuđa odlukom dodjeljuje financijska sredstva radi financiranja projekta ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, koja su za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.

6.1. Pružatelji primarne pravne pomoći

Ministarstvo pravosuđa svake godine, raspisuje javni natječaj za dodjelu sredstava za financiranje projekata udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći i pravnih

fakulteta za rad pravnih klinika iz sredstava za pružanje besplatne pravne pomoći. U prethodnoj godini Javni poziv za podnošenje projekata na Natječaj objavljen je 19. lipnja 2013. godine, te je ukupno zaprimljeno 10 projekata od strane udruga i Pravne klinike iz Zagreba koje su zadovoljile uvjete natječaja, te su financijska sredstava dodijeljena Odlukom ministra pravosuđa od 24. rujna 2013. godine, kako slijedi:

1. Pravna klinika Pravnog fakulteta u Zagrebu	16.069,87 kn
2. Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek	16.069,87 kn
3. Ženska udruga Izvor	16.768,56 kn
4. Projekt građanskih prava Sisak	18.864,63 kn
5. Udruga "SRMA"	14.672,49 kn
6. Srpski demokratski forum	16.069,87 kn
7. Centar za participaciju žena u društvenom životu	16.069,87 kn
8. Centar za građanske inicijative Poreč	16.069,87 kn
9. Hrvatski pravni centar	15.882,21 kn
10. Udruga bijeli krug Hrvatske	16.069,87 kn.

Nakon proteka roka za prigovor na rezultate natječaja sklopljeni su ugovori o financiranju projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih fakulteta za rad pravnih klinika iz sredstava za pružanje besplatne pravne pomoći za 2013. godinu. Na taj način je Pravnoj klinici iz Zagreba i udrugama za projekte pružanja pravne pomoći iz državnog proračuna u 2013. godini dodijeljeno sveukupno 160.000,00 kuna.

U svrhu zaključenja projekta koji je financiran kroz besplatnu pravnu pomoć sukladno Pravilniku o kriterijima za vrednovanje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih klinika te o načinu izvještavanja o izvršenju projekata, pružatelji pravne pomoći dužni su do 15. siječnja tekuće godine Ministarstvu pravosuđa podnositi godišnja izvješća o utrošku sredstava odobrenih na temelju projekta pružanja besplatne pravne pomoći. Neurošena sredstva udruge i pravne klinike dužne su uplatiti u državni proračun, najkasnije 15 dana od podnošenja izvješća.

6.2. Naknada – odvjetnici

Naknada za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći odvjetnicima isplaćuje se na temelju obračuna troškova u skladu s rješenjem o odobravanju korištenja pravne pomoći. Ministarstvo pravosuđa daje suglasnost na obračun troškova i u skladu s tim daje nalog za plaćanje.

Vrijednost iznosa naknade za pruženu pravnu pomoć kada istu pružaju odvjetnici, sukladno odredbi članka 60. stavak 2. ZBPP-a, određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva pravosuđa, a u okviru sredstava osiguranih u državnom proračunu za proračunsko razdoblje.

S obzirom na to da su uredi državne uprave, sukladno odredbi članka 54. stavaka 7. i 8. ZBPP-a ovlašteni u svakom mjesecu donijeti rješenja za korištenje sekundarne pravne pomoći samo u vrijednosti koja ne prelazi 90% osiguranih sredstava za besplatnu pravnu pomoć za tekući mjesec, odnosno 10% vrijednosti za hitne slučajeve u postupcima u kojima bi stranka izgubila neko pravo protekom roka do kojeg bi mogla ostvariti pravo na pravnu pomoć, svaki ured državne uprave mora biti upoznat s vrijednosti postupka u trenutku donošenja rješenja o korištenju pravne pomoći. Zbog toga utvrđivanje vrijednosti svake pravne radnje u postupcima u kojima se pravna pomoć može odobriti omogućava Ministarstvu pravosuđa kontrolu utroška sredstava i uvid u stvarno isplaćena i rezervirana sredstva za pravnu pomoć čija se naplata očekuje u budućem razdoblju.

Prema podacima iz sustava Državne riznice u 2013. godini za aktivnost A630048 - Besplatna pravna pomoć sredstva su bila planirana u ukupnom iznosu od 1.800. 000,00 kuna.

U izvještajnom razdoblju za pravnu pomoć utrošeno je ukupno 1.926.783,57 kuna i to iznos od 1.092.432,00 kune prema obračunatim i isplaćenim troškovima iz 2013. godine, te iznos od 897.351,57 kuna po obračunatim i isplaćenim troškovima iz prijašnjih godina.¹

V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA

Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći za 2013. godinu (Narodne novine, broj 36/2013).

Hrvatski sabor je na 8. sjednici održanoj 24. svibnja 2013. godine prihvatio Izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2012. godini.

Također, u cilju osiguranja pristupa sustavu besplatne pravne pomoći u izvještajnom razdoblju Ministarstvo pravosuđa i Hrvatska odvjetnička komora ažurirali su liste odvjetnika zainteresiranih za pružanje besplatne pravne pomoći.

Ministarstvo pravosuđa je u lipnju 2013. godine kroz Povjerenstvo za pravnu pomoć pristupilo izradi Nacrta prijedloga zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Zakon o besplatnoj

¹ Iznos rezerviranih sredstava iznosi 2.097.385,00 kuna čija se isplata očekuje u razdoblju od 2014. - 2016., s obzirom na duljinu trajanja postupka, budući da se računi za obavljene usluge od strane odvjetnika plaćaju po izvršenim radnjama u postupku ili po završetku postupka.

pravnoj pomoći donesen je na sjednici Hrvatskoga sabora 22. studenoga 2013. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine.

VI. OCJENA STANJA

Od početka primjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći podaci govore u prilog razvoja sustava, na način da se broj podnesenih zahtjeva, kao i odobrenih zahtjeva za korištenje pravne pomoći povećao. Posebno je porast vidljiv u odobravanju i korištenju sekundarne pravne pomoći i korištenju pravnog savjeta kao oblika koji korisnicima olakšava analizu postojećeg pravnog problema te informaciju na koji način mogu zaštititi svoja prava i/ili izvršiti pojedine obveze.

Pristupilo se analizi učinaka postojećeg Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, posebice u odnosu na primarnu pravnu pomoć, odnosno pravni savjet kao značajan oblik pravne pomoći, a koja analiza je za rezultat imala izradu Nacrta prijedloga zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Nadalje, tijekom dosadašnje provedbe Zakona BPP-a uočeni su neki problemi koji su novim Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći uklonjeni.

Naime, novi Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći stupio je na snagu 1. siječnja 2014. godine čije odredbe omogućavaju ostvarivanje primarne pravne pomoći bez podnošenja zahtjeva nadležnom uredu državne uprave/Gradu Zagrebu, već građani direktnim obraćanjem pružateljima primarne pravne pomoći mogu ostvariti to svoje pravo. Na taj način je osigurana jednakost svih pred zakonom, osiguranje građanima Republike Hrvatske i drugim osobama u skladu s odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći djelotvorno ostvarenje pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima što je i svrha pravne pomoći.

Slijedom toga, od iznimnog je značaja uloga Ministarstva pravosuđa kao centralnog nositelja sustava, kao i ostalih nositelja sustava u procesu njegovog daljnjeg osnaženja i osuvremenjivanja u skladu sa zahtjevima razvoja društva u cjelini.

SAŽETAK

U uvodnom dijelu Izvješća daje se kratki osvrt na institut pravne pomoći kako je on uređen Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći te se ukazuje na njegovu važnost.

U drugom dijelu daje se pregled zakonodavnog okvira, koji čine Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i podzakonski propisi, te institucionalnog okvira, koji čine uredi državne uprave, koji u prvom stupnju odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje korištenja pravne pomoći, te Ministarstvo pravosuđa, koje kao žalbeno tijelo provodi drugostupanjski postupak i prati primjenu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći te je odgovorno za funkcioniranje sustava u cjelini.

U središnjem i najopširnijem dijelu Izvješća, daje se statistički pregled broja podnesenih i odobrenih zahtjeva u Republici Hrvatskoj, kao i po pojedinim županijama. Nadalje, daje se pregled utroška sredstava osiguranih za sustav pravne pomoći u državnom proračunu u 2013.

godini, po pojedinim uredima i ukupno za 2013. godinu. Također, iskazani su podaci u odnosu na vrste pružene pravne pomoći te pružatelje koji su pojedine oblike pravne pomoći pružili. Ovaj dio također sadrži podatke o korisnicima pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu odnosno državljanstvu.

U završnom dijelu Izvješća opisane su aktivnosti Ministarstva pravosuđa u procesu daljnjeg jačanja sustava pravne pomoći i daje se ocjena stanja s obzirom na rezultate postignute u promatranom razdoblju.